

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres dato:
Deres ref:

Vår dato: 15.06.2012
Vår ref: 12/1407-4 Oppgitt ved svar.
K1-

Saksbehandler: Arne Thomassen
Avdeling: Ordfører

Høringsuttalelse fra Lillesand kommune til spørsmålet om endret fylkesgrense

Jeg viser til departementets høringsbrev 02.05.12 med referanse sak 12/1304 samt mitt foreløpige svarbrev 05.06.12 med referanse 12/1407-3.

Lillesand bystyre har i møte 13.06.12 enstemmig vedtatt den høringsuttalelse som fremgår av vedlagte særutskrift av sak 77/12. Vår konklusjon er at en endret fylkestilhørighet er rett og nødvendig for sterkere å kunne utvikle samarbeidet i Knutepunkt Sørlandet som vår arbeids-, bo- og serviceregion til beste for våre innbyggere.

Dette brev og særutskriften sendes som fastsatt departementet via postmottak@krd.no merket sak 12/1304.

Med vennlig hilsen

Arne Thomassen
Ordfører

Vedlegg

Kopi: Fylkesordførerne i Aust-Agder og Vest-Agder
Fylkesmennene i Aust-Agder og Vest-Agder
Ordførerne i Birkenes, Evje og Hornnes, Iveland, Grimstad og Kristiansand
KS Agder
NHO Agder

Kommunal og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres dato:
Deres ref:

Vår dato: 05.06.2012
Vår ref: 12/1407-3 Oppgiss ved svar.
K1-

Saksbehandler: Jan Henning Windergaard
Avdeling: Rådmannens stab

Høringsuttalelse - endring av fylkesgrensen mellom Aust- og Vest-Agder

I brev av 2. mai 2012 ber Kommunal- og regionaldepartementet om en høringsuttalelse der de lokale partene inviteres til å komme med innspill på søknadene generelt og rapporten fra NIVI analyse spesielt.

Lillesand kommune har fått et klart mandat fra sine innbyggere når det gjelder spørsmålet om fylkestilhørighet. Hele 78.9 % av befolkningen ønsket et samlet Agder, mens forslaget om en overflytting til Vest-Agder ble støttet av 74 % av de stemmeberettigede. Spørsmålet om hjemfylke handler om identitet og tilhørighet, uten problematikk rundt administrative grenser som gjør hverdagen tungvint for innbyggerne. Siden folkeavstemmingen er det ingenting som tyder på at stemningen har endret seg knyttet til fylkestilhørighet, og Lillesand kommune ønsker derfor med dette å opprettholde sin søknad om overflytting til Vest-Agder fylke.

Lillesand kommune er tilfreds med prosessen gjennomført av NIVI analyse, i forkant av lanseringen av deres rapport 2012:3 «*Endret fylkestilknytning for Evje og Hornes, Birkenes, Lillesand og Lillesand kommuner.*» Man har inntrykk av at NIVI analyse har gjort et grundig arbeid. Lillesand kommune har ved flere anledninger, og på et bredt grunnlag fått anledning til å beskrive sine politiske og administrative bindinger til andre kommuner og regionalt nivå. Ut fra det Lillesand kommune vurderer, har NIVI analyse tatt i betraktning det som i all hovedsak er relevant for saken. Det er gjort gode og balanserte drøftinger av hva som vil være konsekvensen av en overføring av Lillesand kommune til Vest-Agder. Lillesand kommune er av den oppfatning at det er flere positive enn negative konsekvenser av en endret fylkestilhørighet. De negative konsekvensene av endret fylkestilhørighet vurderes ikke som betydelige, og man er derfor styrket i konklusjonen om at dette er en god løsning for innbyggerne og kommunens fremtid.

I rapporten fra NIVI analyse er det skissert tre alternative utfall av søknadene fra kommunene:

1. *Overføring av tre eller fire av kommunene til Vest-Agder*
2. *Opprettholdelse av dagens fylkesgrense*
3. *Fylkessammenslutning*

Lillesand kommune er bedt om å rangere disse alternativene, og ser at alternativ 1 er det eneste alternativet man ønsker å fremheve. Dette alternativet ivaretar resultatet av folkeavstemmingen høsten 2012 på beste måte.

Når det gjelder alternativ 2 og 3 ønsker ikke Lillesand kommune å ta stilling til disse i denne høringsuttalelsen. Man har respekt for utfallet av folkeavstemmingen øst i Aust-Agder og ønsker ingen omkamp på dette spørsmålet. Det er også positivt å registrere at NIVI analyse konkluderer med at Aust-Agder fylke kan bestå selv med en reduksjon i antall kommuner tilsvarende søkerkommunene.

Samlet sett har Lillesand kommune et styrket ønske om å få endret fylkestilhørighet for å sterkere kunne utvikle samarbeidet med Knutepunkt Sørlandet som arbeids-, bo- og serviceregion.

Med vennlig hilsen

Arne Thomassen
ordfører

Behandles av:	Møtedato:	Utv. saksnr:	Sakstype:	
Formannskapet	06.06.2012	052/12	Å	P
Bystyret	13.06.2012	077/12	Å	P

Arkivnr.: K1-	Saksbehandler: Rune J. Berge	Dok.dato: 09.05.2012
Arkivsaksnr.: 12/1407 -2	Tittel: spesialrådgiver	

Fylkesbytte til Vest-Agder? Høringsuttalelse til NIVI-rapport

Administrasjonens forslag:

06.06.2012 Behandling i Formannskapet

Rådmannens forslag til høringsuttalelse var ettersendt 06.06.12.

FS-052/12 Innstilling fra formannskapet: Forslag fra rådmannen vedtas:

I brev av 2. mai 2012 ber Kommunal- og regionaldepartementet om en høringsuttalelse der de lokale partene inviteres til å komme med innspill på søknadene generelt og rapporten fra NIVI analyse spesielt.

Lillesand kommune har fått et klart mandat fra sine innbyggere når det gjelder spørsmålet om fylkestilhørighet. Hele 78.9 % av befolkningen ønsket et samlet Agder, mens forslaget om en overflytting til Vest-Agder ble støttet av 74 % av de stemmeberettigede. Spørsmålet om hjemfylke handler om identitet og tilhørighet, uten problematikk rundt administrative grenser som gjør hverdagen tungvint for innbyggerne. Siden folkeavstemmingen er det ingenting som tyder på at stemningen har endret seg knyttet til fylkestilhørighet, og Lillesand kommune ønsker derfor med dette å opprettholde sin søknad om overflytting til Vest-Agder fylke.

Lillesand kommune er tilfreds med prosessen gjennomført av NIVI analyse, i forkant av lanseringen av deres rapport 2012:3 «*Endret fylkestilknytning for Evje og Hornnes, Birkenes, Lillesand og Lillesand kommuner.*» Man har inntrykk av at NIVI analyse har gjort et grundig arbeid. Lillesand kommune har ved flere anledninger, og på et bredt grunnlag fått anledning til å beskrive sine politiske og administrative bindinger til andre kommuner og regionalt nivå. Ut fra det Lillesand kommune vurderer, har NIVI analyse tatt i betraktning det som i all hovedsak er relevant for saken. Det er gjort gode og balanserte drøftinger av hva som vil være konsekvensen av en overføring av Lillesand kommune til Vest-Agder. Lillesand kommune er av den oppfatning at det er flere positive enn negative konsekvenser av en endret fylkestilhørighet. De negative konsekvensene av endret fylkestilhørighet vurderes ikke som betydelige, og man er derfor styrket i konklusjonen om at dette er en god løsning for innbyggerne og kommunens fremtid.

I rapporten fra NIVI analyse er det skissert tre alternative utfall av søknadene fra kommunene:

1. *Overføring av tre eller fire av kommunene til Vest-Agder*
2. *Opprettholdelse av dagens fylkesgrense*
3. *Fylkessammenslutning*

Lillesand kommune er bedt om å rangere disse alternativene, og ser at alternativ 1 er det eneste alternativet man ønsker å fremheve. Dette alternativet ivaretar resultatet av folkeavstemmingen høsten 2012 på beste måte.

Når det gjelder alternativ 2 og 3 ønsker ikke Lillesand kommune å ta stilling til disse i denne høringsuttalelsen. Man har respekt for utfallet av folkeavstemmingen øst i Aust-Agder og ønsker ingen omkamp på dette spørsmålet. Det er også positivt å registrere at NIVI analyse konkluderer med at Aust-Agder fylke kan bestå selv med en reduksjon i antall kommuner tilsvarende søkerkommunene.

Samlet sett har Lillesand kommune et styrket ønske om å få endret fylkestilhørighet for å sterkere kunne utvikle samarbeidet med Knutepunkt Sørlandet som arbeids-, bo- og serviceregion.

13.06.2012 Behandling i Bystyret

BS-077/12 Vedtak: Innstilling fra formannskapet vedtas:

I brev av 2. mai 2012 ber Kommunal- og regionaldepartementet om en høringsuttalelse der de lokale partene inviteres til å komme med innspill på søknadene generelt og rapporten fra NIVI analyse spesielt.

Lillesand kommune har fått et klart mandat fra sine innbyggere når det gjelder spørsmålet om fylkestilhørighet. Hele 78.9 % av befolkningen ønsket et samlet Agder, mens forslaget om en overflytting til Vest-Agder ble støttet av 74 % av de stemmeberettigede. Spørsmålet om hjemfylke handler om identitet og tilhørighet, uten problematikk rundt administrative grenser som gjør hverdagen tungvint for innbyggerne. Siden folkeavstemmingen er det ingenting som tyder på at stemningen har endret seg knyttet til fylkestilhørighet, og Lillesand kommune ønsker derfor med dette å opprettholde sin søknad om overflytting til Vest-Agder fylke.

Lillesand kommune er tilfreds med prosessen gjennomført av NIVI analyse, i forkant av lanseringen av deres rapport 2012:3 «*Endret fylkestilknytning for Evje og Hornnes, Birkenes, Lillesand og Lillesand kommuner.*» Man har inntrykk av at NIVI analyse har gjort et grundig arbeid. Lillesand kommune har ved flere anledninger, og på et bredt grunnlag fått anledning til å beskrive sine politiske og administrative bindinger til andre kommuner og regionalt nivå. Ut fra det Lillesand kommune vurderer, har NIVI analyse tatt i betraktning det som i all hovedsak er relevant for saken. Det er gjort gode og balanserte drøftinger av hva som vil være konsekvensen av en overføring av Lillesand kommune til Vest-Agder. Lillesand kommune er av den oppfatning at det er flere positive enn negative konsekvenser av en endret fylkestilhørighet. De negative konsekvensene av endret fylkestilhørighet vurderes ikke som betydelige, og man er derfor styrket i konklusjonen om at dette er en god løsning for innbyggerne og kommunens fremtid.

I rapporten fra NIVI analyse er det skissert tre alternative utfall av søknadene fra kommunene:

4. *Overføring av tre eller fire av kommunene til Vest-Agder*
5. *Opprettholdelse av dagens fylkesgrense*
6. *Fylkessammenslutning*

Lillesand kommune er bedt om å rangere disse alternativene, og ser at alternativ 1 er det eneste alternativet man ønsker å fremheve. Dette alternativet ivaretar resultatet av folkeavstemmingen høsten 2012 på beste måte.

Når det gjelder alternativ 2 og 3 ønsker ikke Lillesand kommune å ta stilling til disse i denne høringsuttalelsen. Man har respekt for utfallet av folkeavstemmingen øst i Aust-Agder og ønsker ingen omkamp på dette spørsmålet. Det er også positivt å registrere at NIVI analyse konkluderer med at Aust-Agder fylke kan bestå selv med en reduksjon i antall kommuner tilsvarende søkerkommunene.

Samlet sett har Lillesand kommune et styrket ønske om å få endret fylkestilhørighet for å sterkere kunne utvikle samarbeidet med Knutepunkt Sørlandet som arbeids-, bo- og serviceregion.

Saksopplysninger:

Kommunal- og regionaldepartementet ber i brev 2.5.12 fylkeskommuner og kommuner på Agder om innspill til NIVI-rapport 2012/3. Høringsfristen er mandag 13.8.12, en dato som tilsier politisk behandling før sommerferien..

Rapporten er en konsekvensvurdering initiert av KRD etter at departementet høsten 2011 mottok søknader om en mulig endret fylkestilknytning for Lillesand, Birkenes, Iveland og Evje og Hornnes kommuner.

I rapporten omtales tre alternative mulige løsninger på de fire kommuners ønske om å overføres til Vest-Agder:

- Å overføre tre eller fire kommuner til Vest-Agder
- Å opprettholde dagens fylkesgrenser på Agder
- Å slå sammen Aust-Agder og Vest-Agder fylker

Vi bes rangere løsningene fra mest ønsket til minst ønsket.

Deler av rapporten er tatt inn i saken i sammentrengt form. Rapporten og brevet fra KRD finnes som vedlegg til saken.

Om sakens forhistorie vises til tidligere saksbehandlinger, senest i by sak 53/11, dok. 11/1223. Derfor gjentas ikke nå kommunens synspunkter på utredningen av april 2010 fra de to fylkeskommuner om fylkessammenslåing.

Videre er saken nå konsentrert om forhold som særlig berører Lillesand kommune.

Tidspunkt for grenseendring / demokrati

En grensejustering kan tidligst tre i kraft fra årsskiftet 2013/2014. Imidlertid vil det kreve ekstraordinært fylkestingsvalg i begge fylker samtidig som stortingsvalget i 2013 og nåværende fylkestingsperiode vil bli avkortet med to år. Alternativt tidspunkt er fra årsskiftet 2015/2016 og etter fylkestingsvalget høsten 2015. Sistnevnte alternativ vil gi bedre tid til en ev omstillingsprosess og vil ikke kreve ekstraordinært fylkestingsvalg.

Grensejustering i inneværende valgperiode innebærer at representantene fra de fire kommunene må tre ut av fylkestinget i Aust-Agder og overlate plassene til varamedlemmer fra samme parti, men annen kommune. Sentrale informanter betrakter iverksettelse av en ev grensejustering fra årsskiftet etter neste ordinære fylkestingsvalg i 2015 som eneste realistiske løsning.

Avklart med medforfatter Jørund K Nilsen 9.5.12 at de to mulige valg er som i første avsnitt under dette tema, altså ikke at de fire kommuner skulle være uten fylkestingsrepresentasjon i to år.

Valgdeltagelsen til fylkestingsvalget i de fire kommunene ligger over gjennomsnittet for Aust-Agder og synes således ikke å være negativt påvirket av dagens tilhørighet. Valgdeltakelsen til fylkestingsvalget i de to fylkene har vært temmelig lik, med noe høyere oppslutning i Vest-Agder de siste seks valg.

Konsekvenser for fylkesdemokratiet som fellesskap og ramme for identitet

En viktig forutsetning for demokrati og deltakelse er at befolkningen opplever tilhørighet til det geografiske området som den politiske enheten omfatter, og opplever en samhörighet og felles identitet med andre innbyggere i området. Gjennom de politiske vedtakene i sine representative organer og direkte gjennom folkeavstemning i tre av søkerkommunene har majoriteten av innbyggere gitt klart uttrykk for at de ønsker en grensejustering. Det er sterke demokratiske uttrykk for at befolkningen opplever at deres tilhørighet er sterkest knyttet til Vest-Agder.

Innbyggernes hverdagspraksis i form av avislesning, arbeidspendling og bruk av kulturtilbud viser også at innbyggerne har en orientering mot Kristiansand-regionen og Vest-Agder. En grensejustering kan følgelig hevdes å ha som konsekvens at det blir bedre sammenfall mellom de politisk-administrative grenser og innbyggernes opplevelse av regional tilhørighet og identitet.

Konsekvenser for mandatfordelingen til Stortinget

Vest-Agder har i dag 6 stortingsmandater (5 distriktsmandater + 1 utjevningsmandat) og Aust-Agder 4 stortingsmandater (3 distriktsmandater + 1 utjevningsmandat). Kommunal- og regionaldepartementet har gjennomført beregninger av om en grensejustering vil få konsekvenser for antall mandater fra de to fylkene og ved en ev sammenslutning. Beregningene er gjort med utgangspunkt i offisielle folketall per 1. januar 2012 og i

2020 ved middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM i SSBs befolkningsstatistikk). Oppsummert vil konsekvensen bli at Aust-Agder sannsynligvis mister ett mandat, mens Vest-Agder ligger an til å opprettholde nåværende antall mandater ved en grensejustering. Beregningene viser at et sammensluttet fylke ville beholdt 10 mandater under forutsetning av at landet hadde vært delt inn i 18 og ikke 19 valgdistrikter.

Legges utslagsgivende vekt på å beholde dagens antall stortingsmandater fra Agder, er løsningen dermed enten ett fylke eller uendret fylkesgrense. Her forutsettes at folketallet regionalt øker minst i takt med folketallet i landet. Som kjent justeres distriktsmandatene hvert åttende år ut fra folketallet, neste gang i 2013.

Møglestu videregående skole, gjesteelever

Møglestu videregående skole vil overføres til Vest-Agder fylkeskommune. ...

En grensejustering vil innebære en betydelig reduksjon i kjøp av gjesteelevplasser i Vest-Agder for elevene bosatt i Lillesand, Iveland og Birkenes ... Samlet sett vil sannsynligvis antallet gjesteelever bli redusert. ...

Møglestu videregående skole ... har ikke spesialiserte linjer av betydning, og en grensejustering vil ikke få store konsekvenser for de øvrige videregående skolers linjetilbud i Aust-Agder. ...

Vest-Agder fylkeskommune praktiserer i dag geografisk dirigering av elevstrømmen og fylket er delt inn i inntaksregioner. Det er vanskelig å antyde hvilke inntaksregioner elevene fra søkerkommunene vil inngå i dersom geografisk dirigering opprettholdes eller om nye inntaksregioner vil opprettes.

Regional planlegging

En grensejustering berører Sørlandsparken hvor Sørlandsparken Øst ligger i Lillesand, mens Sørlandsparken Vest ligger i Kristiansand. Bestemmelsene for kjøpesentre i Kristiansand-regionen er gitt i Regional plan for Kristiansand-regionen 2011-2050. Imidlertid gjelder ikke planen for Lillesand, Birkenes og Iveland. Aust-Agder fylkeskommunes forslag til plan for senterstruktur og handel er ikke vedtatt. I praksis innebærer situasjonen i dag at areal- og byggebestemmelsene for Sørlandsparken er ulike og uavklart. En konsekvens av en eventuell grensejustering vil være at søkerkommunene vil underlegges Vest-Agder fylkeskommunes planbestemmelser, men det kan kreve at for eksempel regional plan for Kristiansand-regionen endres slik at alle temaer planen tar opp også omfatter søkerkommunene. For Vest- Agder fylkeskommune og de berørte kommunene i Kristiansand-regionen, vil en grensejustering innebære forenkling av planprosessen.

Vår tjenesteyting

Kommunenes tjenesteproduksjon vil ikke være direkte berørt av en grensejustering. Heller ikke kommunens roller og oppgaver som myndighetsutøver vil bli direkte berørt.

En grensejustering vil ikke påvirke kommunenes forhold til Sørlandet sykehus HF som er avtalepart i Samhandlingsreformen. En grensejustering vil i seg selv heller ikke endre opptaksområdene for planlagt medisinsk behandling til sykehusene i Arendal og Kristiansand. Når det gjelder akutt behandling, har fylkesgrensene ingen betydning da det ved øyeblikkelig hjelp alltid skal transporteres til det nærmeste sykehuset med riktig kompetanse ift pasientens behov. ...

Næringsfond / konsesjonskraft

... En grensejustering kan få konsekvenser for Lillesand, Birkenes og Ivelands felles næringsfond og for Evje og Hornnes som er deltaker næringsfondet for Setesdal, fordi det er Aust-Agder fylkeskommune som tildeler midlene til fondet.

Næringsliv og organisasjoner i søkerkommunene vil ikke kunne motta utviklingsmidler fra Aust-Agder fylkeskommune som er finansiert av konsesjonskraftinntektene.

Knutepunkt Sørlandet (KnpS) / andre samarbeidsordninger

For KnpS vil en grensejustering oppheve de utfordringer regionrådet opplever når det gjelder å forholde seg til et dobbelt sett av fylkesinstitusjoner. *En grensejustering vil forenkle samarbeidet både administrativt og politisk og redusere dobbeltarbeid i regionrådet. En grensejustering kan skape bedre grobunn for utvikling og etablering av konkrete samarbeidstiltak regionrådets oppfølging av felles plandokumenter, for eksempel regionplan 2011-2050.*

Konsekvenser for interkommunale ordninger i Aust-Agder

En konsekvens av en grensejustering kan være at *søkerkommunene trer ut av samarbeidsordninger som har et Aust-Agder perspektiv for sin virksomhet. De viktigste ordningene i den sammenheng er Aust-Agder næringssselskap, Aust-Agder kulturhistoriske senter og Aust-Agder utviklings- og kompetansefond. Disse ordninger omfatter i dag kun kommunene i Aust-Agder og Aust-Agder fylkeskommune.*

Vurdering:

De alternative løsninger på våre fire kommuners ønske om å overføres til Vest-Agder fylke åpner for valg som først og fremst er politiske. Rådmannen vil likevel på bakgrunn av tidligere vedtak, utfallet av folkeavstemningene sammenholdt med rapportens pro et contra vurderinger legge opp til en disposisjon hvor rekkefølgen er fra mest ønskelig til minst ønskelig.

1 Overføring av tre eller fire kommuner til Vest-Agder

Vår sekundære løsning er her satt først fordi folkeavstemningen i kommuner uten grense mot Vest-Agder og for fylket under ett viste et klart flertall mot fylkessammenslutning med Vest-Agder. Løsningen har en oppslutning på ca 70 % samlet for de tre kommuner med folkeavstemning om fylkestilhørighet, høyest i Lillesand.

Argumentene for er summarisk:

- Lillesand er en del av et tett integrert arbeids-, bolig- og servicemarked over fylkesgrensen, en såkalt ABS-region. Vi har en betydelig utpendling til Kristiansand og har gjesteelever der.
- Vi deltar i samarbeidsorganet Knutepunkt Sørlandet og i andre formaliserte samarbeidsordninger mot vest, selv om vi rett nok også deltar i enkelte slike ordninger i Aust-Agder.
-

2 Sammenslutning til ett Agder fylke

Selv om dette var Lillesand kommunes primære ønske, må vi ta inn over oss at et klart flertall i Aust-Agder ikke ønsket denne løsning.

NIVIs vurderinger på dette punkt støttes. I tillegg bør tilføyes at alternativet dermed minimaliserer, om ikke helt unngår, en mulig smitteeffekt andre steder i landet.

3 Opprettholdelse av dagens fylkesgrenser på Agder

Dette er klart den minst ønskelige løsning særlig pga vektlegging av våre innbyggers syn gjennom folkeavstemning, hensynet til demokrati og identitet i tillegg til vår plass i en ABS-region.

Det vises til NIVIs vurderinger. Disse omtaler rett nok ikke en antatt regional holdning i Vest-Agder. Gitt at fylkestingets votum der om fylkessammenslutning gir et brukbart bilde av folkemeningen i vest, har dette alternativ ikke støtte blant et innbyggerflertall på Agder.

Saksdokumenter:

Nr	T	Dok.dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	I	02.05.2012	Kommunal og regionaldepartementet	Høringsbrev

Lillesand, 14.06.12

Utskrift sendes:

Saksbehandler til oppfølging